CABINET

Cofnodion cyfarfod o'r Cabinet a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Mawrth, 22 Ionawr 2019 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Hugh Evans, Arweinydd ac Aelod Arweiniol yr Economi a Llywodraethu Corfforaethol; Bobby Feeley, Aelod Arweiniol Lles ac Annibyniaeth; Huw Hilditch-Roberts, Aelod Arweiniol Addysg, Plant a Phobl Ifanc; Brian Jones, Aelod Arweiniol Priffyrdd, Cynllunio a Theithio Cynaliadwy; Richard Mainon, Aelod Arweiniol Datblygu Seilwaith Cymunedol; Tony Thomas, Aelod Arweiniol Tai, Rheoleiddio a'r Amgylchedd; Julian Thompson-Hill, Aelod Arweiniol Cyllid, Perfformiad ac Asedau Strategol, a Mark Young, Aelod Arweiniol Safonau Corfforaethol.

Arsylwyr: Y Cynghorwyr Mabon Ap Gwynfor, Meirick Davies, Martyn Holland, Alan James, Gwyneth Kensler, Arwel Roberts, Peter Scott, Glenn Swingler,, Rhys Thomas, Graham Timms, Huw Williams ac Emrys Wynne

HEFYD YN BRESENNOL

Prif Weithredwr (JG); Cyfarwyddwyr Corfforaethol: Cymunedau (NS) ac Economi a'r Parth Cyhoeddus (GB); Penaethiaid Gwasanaeth: Cyfreithiol, AD a Gwasanaethau Democrataidd (GW), Cyllid/ Swyddog A. 151 (RW), a Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (PG); Rheolwr Gwasanaeth - Gwasanaethau Cymorth Cymunedol (AP); Swyddog Arweiniol Tai Cymunedol (GD) a'r Gweinyddwr Pwyllgorau (KEJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Ni chafwyd unrhyw ymddiheuriadau.

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Datganodd yr aelodau gysylltiad personol yn yr eitemau a ganlyn -

Cynghorydd Meirick Davies – Eitem 6 ar y Rhaglen fel Cadeirydd Awdurdod Tân Gogledd Cymru ac Eitem 8 ar y Rhaglen gan ei fod yn rhentu garej gan y cyngor

Y Cynghorydd Glenn Swingler – Eitem 5 ar y Rhaglen fel Gweithiwr Cefnogi ar gyfer pobl gydag anableddau dysgu ac Eitem 8 ar y Rhaglen gan ei fod yn gynghorydd ar Gyngor Tref Dinbych

Y Cynghorydd Rhys Thomas – Eitem 8 ar y Rhaglen gan ei fod yn gynghorydd ar Gyngor Tref Dinbych

3 MATERION BRYS

Dim materion brys wedi eu codi ac angen penderfyniad arnynt.

Roedd cwestiwn wedi ei dderbyn gan y Cynghorydd Rhys Thomas y cytunodd yr Arweinydd y gellir delio ag o dan faterion brys.

Cyflwynodd y Cynghorydd Rhys Thomas y cwestiwn canlynol:

"Yn sgil y newyddion fod Hitachi wedi atal eu gwaith yn y Wylfa Newydd oherwydd costau cynyddol, a yw'r Cabinet wedi ystyried goblygiadau'r newyddion ar Gynnig Twf Gogledd Cymru gan ei fod yn dibynnu'n drwm, fel y mae, ar ddau brosiect mawr arall sy'n gysylltiedig â'r diwydiant niwclear?"

Ymatebodd yr Arweinydd i'r cwestiwn drwy nodi, gan fod y cyhoeddiad ond newydd gael ei wneud ar ddiwedd yr wythnos flaenorol, nid oedd y Cabinet wedi cael cyfle hyd yma i ystyried y mater. Fodd bynnag, roedd Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru (NWEAB) wedi cwrdd â chynrychiolwyr Llywodraeth Cymru ac Ynni Niwclear Horizon y diwrnod blaenorol ac wedi rhyddhau'r datganiad canlynol –

"Mae'r Bwrdd yn llwyr gefnogol i ddatblygu atomfa niwclear newydd yn Wylfa ar Ynys Môn a'r buddion economaidd y bydd hyn yn ei gynnig i'r rhanbarth cyfan.

Rydym wedi ymrwymo i adeiladu ar y perthnasau gwaith agos sydd eisoes wedi eu sefydlu gyda Llywodraethau'r DU a Chymru, y sector preifat a Horizon Nuclear Power, ac yn ogystal ag archwilio'r camau nesaf a'r ffordd orau o fwrw ymlaen.

Hoffai'r Bwrdd nodi'n glir na fydd y penderfyniad i atal gwaith ar y Wylfa Newydd yn cael unrhyw effaith o gwbl ar unrhyw brosiectau ym Margen Dwf Gogledd Cymru. Mae'r prosiectau hynny'n sefyll ar eu traed eu hunain gydag achosion busnes wedi eu cymeradwyo a byddant yn hanfodol i ffyniant economaidd pellach yr ardal.

Byddwn rŵan yn dechrau ar drafodaethau pellach gyda Llywodraethau'r DU a Chymru i edrych ar gymorth ychwanegol a chyfleoedd ariannu yn sgil y penderfyniad hwn."

Caniatawyd cwestiwn atodol a holodd y Cynghorydd Rhys Thomas a fyddai unrhyw gyfle i gael prosiectau ynni adnewyddadwy eraill yng Ngogledd Cymru a fyddai'n fwy manteisiol i Sir Ddinbych pe na bai'r prosiect yn mynd yn ei flaen. Ymatebodd yr Arweinydd gan ddweud fod NWEAB yn parhau i gefnogi'r datblygiad ac roedd trafodaethau'n parhau gyda'r rhai a oedd yn ymwneud â chynnydd y prosiect fel y bwriadwyd yn wreiddiol os oedd modd. Os na fyddai modd cyflawni hynny, byddai cyfleoedd i ailedrych ar brosiectau presennol o fewn y Fargen Dwf na fyddai angen cymaint o ffocws ar ynni niwclear ar gyfer y rhanbarth. Roedd hefyd cyfle i geisio cyllid ychwanegol gan Lywodraeth y DU ar gyfer y Fargen Dwf, a fyddai, pe bai'n llwyddiannus, yn galluogi prosiectau eraill i amlygu eu hunain.

4 COFNODION

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 18 Rhagfyr 2018.

Materion yn Codi – Tudalen 8, Eitem 4 y Cofnodion – Cabinet 30 Hydref 2018 (Darpariaeth Sipsiwn a Theithwyr) – holodd y Cynghorydd Peter Scott ynghylch cynnydd o ran dadansoddi ymatebion i'r ymgynghoriad cyn cyflwyno cais cynllunio,

ac o ystyried y sibrydion oedd ar led ynglŷn â'r mater, gofynnodd am eglurhad i drigolion Llanelwy. Cadarnhaodd y Cynghorydd Tony Thomas fod y dadansoddiad bron yn gyflawn, nid oedd unrhyw benderfyniad wedi ei wneud hyd yma, a byddai adroddiad yn cael ei gyflwyno er mwyn cael penderfyniad yn y Gwanwyn. I ymateb i'r sibrydion, cytunodd yr Arweinydd y byddai'n Cyngor yn cadarnhau'r sefyllfa bresennol yn gyhoeddus.

PENDERFYNWYD *derbyn a chadarnhau cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 18 Rhagfyr 2018 fel cofnod cywir.*

5 STRATEGAETH ANABLEDDAU DYSGU GOGLEDD CYMRU

Cyflwynodd y Cynghorydd Bobby Feeley yr adroddiad a oedd yn cynnwys Strategaeth Anabledd Dysgu Gogledd Cymru 2018 – 2023 a gofynnodd am gymeradwyaeth y Cabinet i gyfranogiad y Cyngor yn y Strategaeth honno.

Datblygwyd y Strategaeth ar y cyd rhwng Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr, chwe chyngor Gogledd Cymru, ac wedi ei chefnogi gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Roedd yn cynnwys dull rhanbarthol o weithio tuag at wasanaethau anabledd dysgu integredig yng Ngogledd Cymru ac wedi ei llywio gan bobl gydag anableddau dysgu a'u gofalwyr gyda'r nod o gyflawni gwell ansawdd bywyd i'r rhai hynny sydd ag anableddau dysgu. Roedd y Strategaeth yn cynnwys pum maes gwaith ac roedd yn cyd-fynd â blaenoriaethau corfforaethol y Cyngor. Roedd y costau darparu wedi eu cefnogi gan werth £1.7m o gyllid Llywodraeth Cymru ac ni ddylai greu unrhyw bwysau ychwanegol yn lleol.

Trafododd y Cabinet y dogfennau gyda'r Aelod Arweiniol a swyddogion a -

- ddarparodd sicrwydd ynghylch materion cydraddoldeb a chael gafael ar wasanaethau
- cadarnhaodd yr heriau a gyflwynwyd wrth ddiwallu anghenion ardaloedd gwledig a oedd wedi eu nodi ac roedd cryn dipyn o waith yn cael ei wneud i'r perwyl hwnnw i liniaru effeithiau negyddol o ran diogelu a hyrwyddo annibyniaeth
- cadarnhaodd y byddai dull rhanbarthol yn cryfhau gwasanaethau ac nid eu gwanhau
- eglurodd ddarpariaeth cyllid grant a oedd yn parhau am flynyddoedd i ddod a'r angen i gyd-fynd â'r galwadau cynyddol ar wasanaethau.

Wrth ymateb i gwestiynau gan gynghorwyr nad oedd yn Aelodau o'r Cabinet, gwnaeth yr Aelod Arweiniol a swyddogion -

- gadarnhau y gellid darparu gwasanaethau drwy gyfrwng y Gymraeg
- adrodd ar y sefyllfa o safbwynt o ran ymateb cwmnïau bysiau o safbwynt dangos chwarae teg i bobl gydag anableddau dysgu drwy hunan-eiriolaeth
- nodi fod diogelu a'r oes ddigidol yn fater ehangach ac roedd protocolau pendant ynghylch camdriniaeth ar y we, a oedd yn fater arall
- cadarnhau y gellid trefnu hyfforddiant perthnasol ar gyfer cynghorwyr
- egluro fod rhaid defnyddio cyllid rhanbarthol at ddibenion penodol ac roedd un o'r pum maes gwaith yn y Strategaeth yn canolbwyntio ar ddatblygu'r gweithlu

- nodi fod y Strategaeth yn cael ei chyfieithu ar hyn o bryd a byddai fersiwn Gymraeg ar gael mor fuan â phosibl.

***PENDERFYNWYD** bod y Cabinet yn cymeradwyo cyfranogiad Cyngor Sir Ddinbych yn y Strategaeth Anabledd Dysgu Rhanbarthol.*

6 GOSOD RHENT TAI A CHYLLIDEBAU REFENIW TAI A CHYFALAF 2019/20

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill yr adroddiad a oedd yn gofyn am gymeradwyaeth i gynnydd rhent blynyddol Tai Sir Ddinbych, Cyfalaf y Cyfrif Refeniw Tai a Chyllidebau Refeniw ar gyfer 2019/20 a'r Cynllun Busnes Stoc Dai.
Soniodd y Cynghorydd Thompson-Hill wrth yr aelodau am ffigurau’r gyllideb a rhagdybiaethau lefel yr incwm a oedd wedi’u cyfrifo gan ystyried Polisi Llywodraeth Cymru ar gyfer Rhenti Tai mewn perthynas â thai cymdeithasol a’i dull ar gyfer cynyddu rhenti. Y cynnydd ar gyfer 2019/20 oedd 2.4% a byddai’n gadael 40% o gartrefi ar lefelau rhent targed. Daeth y polisi presennol i ben yn 2018/19 ac roedd y cynnydd ar gyfer 2019/20 yn bolisi dros dro am flwyddyn ac mae disgwyl cyhoeddiad gan Lywodraeth Cymru ar y polisi rhent yn y dyfodol ym mis Ebrill 2019. Dangosodd yr adolygiad blynyddol o’r Cynllun Busnes Stoc Dai ei fod yn parhau’n gadarn ac yn hyfyw’n ariannol ac roedd digon o adnoddau i gefnogi rheolaeth a goruchwyliaeth o’r gwasanaeth tai a’r angen am fuddsoddiad yn y stoc.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafodwyd y materion canlynol -

- eglurwyd y gofyniad i gynnwys darpariaeth dyledion drwg ynghyd ag effaith Credyd Cynhwysol a dull rhagweithiol y Cyngor i’r perwyl hwnnw a darparu cyngor ariannol a chymorth i denantiaid – nodwyd fod cyfraddau casglu rhent yn parhau’n uchel ac roedd yr ôl-ddyledion ymhlith y rhai isaf yng Nghymru.
- o safbwynt colli incwm ar Dai Gwag, cydnabuwyd ei bod wedi cymryd amser i gwblhau gwaith i sicrhau fod eiddo gwag o safon uchel - roedd y bendithion yn cynnwys cyn lleied o amhariad â phosibl i denantiaid yn y dyfodol a chartref o ansawdd uchel gyda llai o gostau atgyweirio yn y dyfodol, rhywbeth roedd tenantiaid yn ei werthfawrogi.
- nodwyd nad oedd yr adroddiad yn ymdrin â garejys gan nad oedd yn destun Polisi Rhenti Llywodraeth Cymru a byddai’n cael ei adolygu gan y Pennaeth Gwasanaeth dan awdurdod dirprwyedig - yn hanesyddol, roedd rhenti garejys yn dueddol o gael eu cynyddu yn unol â rhenti tai.
  Teimlai’r Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts y byddai rhinwedd i’r Cabinet osod lefelau rhenti garejys wrth osod lefelau rhent ar gyfer tai. Roedd yr adolygiad o garejys yn tynnu at ei derfyn, a gofynnodd yr Arweinydd i aelodau gael eu hysbysu ar ôl i’r adolygiad gael ei gwblhau, a fyddai hefyd yn amser priodol i ystyried y pwynt a godwyd gan y Cynghorydd Hilditch-Roberts
- derbyniwyd y gallai Ffederasiwn Tenantiaid a Thrigolion Sir Ddinbych fod yn fwy cynrychioliadol, fodd bynnag roedd perthynas dda’n bodoli gyda thenantiaid ac roedd cynllun cyswllt manwl i gael adborth a llywio cynlluniau yn y dyfodol
- gwerthfawrogwyd y gallai unrhyw gynnydd rhent gael effaith ar allu rhai tenantiaid i gyflawni eu hymrwymiadau ariannol a byddai swyddogion yn parhau i helpu cwsmeriaid i reoli eu cyllid yn effeithiol a chynyddu eu hincwm.

Cydnabuwyd yr angen i sicrhau fforddiadwyedd a gwerth am arian, a dangosodd adborth cychwynnol gan yr arolwg STAR diweddaraf fod 89% o denantiaid yn ystyried fod eu cartref yn cynnig gwerth am arian.

PENDERFYNWYD –

(a) *mabwysiadu Cyllideb y Cyfrif Refeniw Tai ar gyfer 2019/20 (Atodiad 1 i'r adroddiad) a Chynllun Busnes y Stoc Dai (Atodiad 2 i'r adroddiad); a*

(b) *cynyddu rhent anheddau'r Cyngor yn unol â Pholisi Llywodraeth Cymru ar gyfer Rhent Tai Cymdeithasol i rent wythnosol cyfartalog o £89.77 i'w weithredu o ddydd Llun 1 Ebrill 2019.*

7 ARGYMHELLION Y GRŴP BUDDSODDI STRATEGOL

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill yr adroddiad gan geisio cefnogaeth y Cabinet i brosiectau a nodwyd i'w cynnwys yng Nghynllun Cyfalaf 2019/20 fel yr argymhellwyd gan y Grŵp Buddsoddi Strategol (GBS) ac fel y nodwyd yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

Arweiniodd y Cynghorydd Thompson-Hill yr aelodau drwy'r adroddiad ac ymhelaethodd ar y cyllid sydd ar gael ar gyfer dyraniadau bloc ar gyfer rhaglenni gwaith parhaus a oedd hefyd yn cynnwys dyraniadau dros dro cyn cael cadarnhad o'r cyllid grant cyfalaf cyffredinol ychwanegol o £1.680m. Mae'r arian grant ychwanegol wedi ei gadarnhau gan Lywodraeth Cymru ers hynny ac felly gallai'r dyraniadau dros dro gael eu cadarnhau hefyd. Cyfeiriwyd at waith y GBS wrth adolygu'r cynigion am ddyraniadau a darparwyd crynodeb o'u hargymhellion ac fe ymhelaethwyd arnynt ymhellach yn y cyfarfod. Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd Gwyneth Kensler, cadarnhawyd nad oedd rhan o'r dyraniad bloc ar gyfer priffyrdd yn cynnwys elfen o atgyweirio troedffyrdd a fyddai'n cael ei flaenoriaethu fel oedd yn briodol gan yr adran honno.

PENDERFYNWYD *bod y prosiectau a nodwyd yn Atodiad 1 i'r adroddiad i'w cynnwys yn Nghynllun Cyfalaf 2019/20 yn cael eu cefnogi a'u hargymell i'r Cyngor llawn.*

Ar y pwynt hwn (11.30 a.m.) cymerodd yr aelodau egwyl am luniaeth.

8 CYLLIDEB 2019/20 – CYNIGION TERFYNOL

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill yr adroddiad a oedd yn amlinellu goblygiadau Setliad Llywodraeth Leol 2019/20 a'r cynigion ar gyfer cyllideb derfynol 2019/20, gan gynnwys lefel Treth y Cyngor.

Darparodd y Cynghorydd Thompson-Hill drosolwg o broses y gyllideb a sefyllfa ddiweddaraf y gyllideb ac ymhelaethodd ar y cynigion i'w hystyried a'r argymhelliad i'r cyngor llawn er mwyn gosod y gyllideb ar gyfer 2019/20. Roedd y setliad terfynol wedi arwain at sefyllfa ariannu niwtral, ond er mwyn i'r sefyllfa ariannu aros yn niwtral o safbwynt y pwysau ariannu isafswm, byddai angen i'r setliad fod yn nes at +5%. Roedd y pwysau'n cynnwys tâl, pensiwn, Cyflog Byw Cenedlaethol,

chwyddiant pris/ ynni, ardoll y gwasanaeth tân, lwfansau ar gyfer cynnydd yn y cynllun gostyngiad Treth y Cyngor, gostyngiad yng Ngrant Gweinyddu'r Adran Gwaith a Phensiynau ac arian wrth gefn canolog. Mae pwysau ar y gyllideb mewn meysydd blaenoriaeth hefyd wedi ei gydnabod gan gynnwys gofal cymdeithasol, ysgolion a chludiant. Mae cynnydd o 6.35% mewn Treth y Cyngor wedi ei gynnig er mwyn codi £797,000 yn ychwanegol o'i gymharu â'r cynnydd mewn Treth y Cyngor yn 2018/19, i'w ddefnyddio fel rhan o'r pecyn cyffredinol i fynd i'r afael â'r diffyg ar y gyllideb – roedd hyn yn cynnwys £2 filiwn yn ychwanegol ar gyfer gofal cymdeithasol.

Diolchodd y Prif Weithredwr i aelodau'r Cabinet a swyddogion am roi pecyn o arbedion at ei gilydd a oedd yn diogelu gwasanaethau rheng flaen am gyhyd â phosibl a hefyd yn cydnabod pwysau o ran galw. Roedd y pecyn wedi ei gyflawni drwy ganolbwyntio ar arbedion effeithlonrwydd a datblygu modelau darparu amgen. Cydnabuwyd fod penderfyniadau anodd wedi eu gwneud, gan gynnwys o ran lefel Treth y Cyngor, a chydnabuwyd y byddai'r blynyddoedd i ddod yr un mor heriol.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd aelodau'r Cabinet y cynigion yn fanwl, ynghyd â swyddogion, ac ymatebwyd i gwestiynau amrywiol a oedd yn ymwneud â meysydd penodol o fewn eu portffolios gan gynnwys ystod eang o wahanol faterion.

Canolbwyntiwyd ar y prif faterion trafod a ganlyn -

- y rhesymeg tu ôl i gyfran y dyraniad cyllid ychwanegol arfaethedig i Wasanaethau Cymorth Cymunedol (CCC) a thrafodwyd Addysg a Gwasanaethau Plant (AGP) o ystyried y gwahaniaethiad yn y cyllidebau sail.
  Nodwyd fod cynigion cyllid wedi eu trafod yn seiliedig ar amcanestyniadau galw ar gyfer y gwasanaethau unigol er mwyn mynd i'r afael yn briodol â materion uniongyrchol ym mhob maes gwasanaeth. Roedd y strategaeth ar gyfer ymdrin â CCC hefyd yn cynnwys defnydd o gronfa wrth gefn benodol i reoli'r pwysau ac roedd argaeledd tebygol cymorth grant ychwanegol ar gyfer 2019/20 wedi ei ystyried hefyd. Roedd CCC ac AGP yn wasanaethau statudol ond, er fod y mwyafrif o wasanaethau i oedolion yn gallu cael eu darparu o fewn y sir, roedd yn rhaid diwallu anghenion rhai plant y tu allan i'r sir mewn darpariaeth arbenigol am gost sylweddol. Roedd £750,000 ychwanegol wedi ei neilltuo i CCC yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf ac roedd £1.5 miliwn yn ychwanegol wedi ei gynnig ar gyfer 2019/20 – gobeithiwyd fod y dull o godi'r gyllideb sail yn mynd i'r afael â'r mater yn y tymor hir.
- mae'r cyngor yn parhau i gefnogi ysgolion drwy ariannu tâl a chwyddiant cysylltiedig ac unrhyw newid mewn perthynas â nifer y disgyblion.
  Gofynnwyd i ysgolion nodi arbedion gwerth 2% ac er bod hynny'n anodd, cafwyd ymateb cadarnhaol gan benaethiaid drwy'r Fforwm Cyllidebau Ysgolion ac roedd hyder y byddai modd cyflawni arbedion. Mater i ysgolion unigol fyddai asesu effaith yr arbedion a'u gweithredu, a fyddai'n wahanol ar gyfer pob ysgol
- o safbwynt yr arbediad arfaethedig o £23,000 yn ymwneud â chostau rhedeg Neuadd y Dref Dinbych, eglurwyd fod yr adeilad wedi ei ystyried i'w waredu cyn oedd arian dros ben i ofynion y Cyngor.
  O ystyried ei fod yn ased pwysig i Sir Ddinbych a bod Cyngor Tref Dinbych yn gweithredu oddi yno, cysylltwyd â'r Cyngor Tref a gwnaethant gadarnhau y byddai diddordeb ganddynt mewn cymryd y rhydd-ddaliad yn ddarostyngedig i'w

fforddiadwyedd ac roedd ymchwiliadau yn parhau ar hyn o bryd i'r perwyl hwnnw. Fel mesur dros dro roedd y Cyngor Tref wedi cytuno i gyfrannu ar y costau cynnal ar sail pro rata yn ddibynnol ar drafodaeth. Ar y sail hwnnw, roedd modd cyflawni'r cynnig i arbed £23,000 yn 2019/20 ac nid oedd yn ddibynnol ar benderfyniad y Cyngor Tref i gymryd y rhydd-ddaliad. Pe na bai'r Cyngor Tref yn cymryd y rhydd-ddaliad, yna byddai'r Cyngor yn ystyried dewisiadau eraill ar gyfer yr adeilad. Mynegodd y Cynghorydd Glenn Swingler bryderon ynghylch y posibilrwydd o golli ased cymunedol pwysig i arbed £23,000, yn arbennig pan roedd buddsoddiad yn cael ei wneud mewn cyfleusterau tebyg mewn rhan arall o'r sir. Mewn ymateb, cyfeiriwyd at drosglwyddo Neuadd y Dref Llangollen i Gyngor Tref Llangollen dan amgylchiadau tebyg a'r buddsoddiad yn llyfrgell a chanolfan hamdden Dinbych

- mynegwyd pryderon ynghylch ansicrwydd o ran argaeledd a swm y cyllid grant yn y dyfodol a oedd yn creu anawsterau ar gyfer cynllunio ariannol a gosod y gyllideb yn y dyfodol.
  O safbwynt y sefyllfa ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf, nid oedd disgwyl gostyngiadau o'r lefelau a welwyd mewn blynyddoedd blaenorol ac roedd disgwyl arian grant cyfalaf ychwanegol ar gyfer cynnal priffyrdd a hefyd grantiau refeniw ychwanegol ar gyfer gofal cymdeithasol. Fodd bynnag, y consensws gan lywodraeth leol oedd y byddai'n fwy o gymorth i gynllunio ariannol pe bai mwy o gyllid grant ar gael yn barhaol heb ei neilltuo er mwyn galluogi gwariant i gael ei bennu'n lleol
- Nododd y Cynghorydd Meirick Davies fod Ardoll lawn y Gwasanaeth Tân (£237k) wedi ei nodi fel pwysau ac nid oedd yr arian a ddarparwyd gan Lywodraeth Cymru yn y setliad ariannol tuag at yr ardoll wedi cael ei ystyried.
  Eglurwyd, er bod yr elfen o gyllid ar gyfer Ardoll y Gwasanaeth Tân wedi ei gynnwys yn lefel gyffredinol y setliad, nid oedd unrhyw beth penodol yn cael ei basportio er mwyn cyllido cynnydd yn y praesept tân ar y raddfa hon, o ganlyniad roedd yn rhaid i gost ychwanegol y praesept syrthio fel pwysau i gael ei ariannu'n lleol. Amlygwyd fod elfen lefel Tân y setliad wedi cynyddu o ganran llawer yn is na'r swm y newidiodd yr ardoll
- o safbwynt y gostyngiad arfaethedig o £200,000 yn y gyllideb refeniw ar gyfer Strydwedd, y bwriad oedd lliniaru'r effaith drwy ddisodli rhywfaint o'r elfen honno gyda dyraniad cyfalaf yn y gyllideb i gefnogi gwaith cynnal priffyrdd a fyddai hefyd yn cynnig rhagor o sicrwydd i'r gwasanaeth ac roedd yn aros am gadarnhad ar y posibilrwydd o gyllid grant ychwanegol ar gyfer priffyrdd.
- cytunodd y Pennaeth Cyllid/ Swyddog A. 151 i ddarparu ymatebion ysgrifenedig i gwestiynau a godwyd gan y Cynghorydd Meirick Davies ynghylch Treth y Cyngor ar eiddo gwag a'r Cynghorydd Gwyneth Kensler ynghylch y cynnydd canrannol mewn costau ynni gwahanol.

Nododd y Cabinet y setliad heriol a gafwyd gan Lywodraeth Cymru a'r pwysau acíwt sy'n wynebu'r awdurdod. Derbyniwyd y byddai angen cynnydd uwch mewn Treth y Cyngor i ddarparu cyllid ar gyfer yr holl bwysau a nodwyd ac yn parhau gyda lefel effeithiol a rhesymol o wasanaeth i drigolion.

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet –*

(a) yn nodi effaith Setliad Llywodraeth Leol 2019/20;

(b) *cefnogi'r cynigion a amlinellwyd yn Atodiad 1 yr adroddiad, sy'n cyd-fynd â'r cynigion a gyflwynwyd yn y gweithdy cyllideb i'r aelodau a gynhaliwyd ar 11 Ionawr 2019, ac felly'n eu hargymell i'r Cyngor llawn er mwyn cwblhau cyllideb 2019/20;*

(c) *cymeradwyo'r arbedion sy'n dod i gyfanswm o £223,000 wedi'u rhestru yn Atodiad 2 fel rhan o'r pecyn cyllideb;*

(d) *argymell i'r Cyngor y cynnydd cyfartalog o 6.35% yn Nhreth y Cyngor, sy'n cydnabod pwysau cynyddol amrywiol, gan gynnwys cynnydd o ran costau ar wasanaethau gofal cymdeithasol plant ac oedolion ac yn cefnogi'r dyraniad o £2.0 filiwn o gyllid ychwanegol ar draws y ddau wasanaeth, a*

(e) *cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiadau o Effaith ar Les a gyflwynwyd fel rhan o'r adroddiad hwn.*

9 ADRODDIAD CYLLID

Cyflwynodd y Cynghorydd Julian Thompson-Hill yr adroddiad yn rhoi manylion ynglŷn â'r sefyllfa ariannol ddiweddaraf a'r cynnydd a wnaed o ran y strategaeth y cytunwyd arni ar gyfer y gyllideb. Rhoddodd grynodeb o sefyllfa ariannol y Cyngor fel a ganlyn -

- y gyllideb refeniw net ar gyfer 2018/19 oedd £194.418 miliwn (£189.252m yn 2017/18)
- roedd amcanestyniad o orwariant o £0.756 miliwn ar gyllidebau gwasanaethau a chorfforaethol
- rhoddwyd manylion arbedion ac arbedion effeithlonrwydd gwerth £4.6 miliwm a gytunwyd arnynt gan gynnwys y rhai hynny a oedd eisoes wedi eu cyflawni gyda'r dybiaeth y byddai pob arbediad effeithlonrwydd/ arbediad yn cael eu cyflawni – byddai unrhyw eithriadau yn cael eu hadrodd i'r Cabinet lle bo angen
- amlygwyd risgiau ac amrywiadau cyfredol yn ymwneud â meysydd gwasanaeth unigol, a
- darparwyd y wybodaeth gyffredinol ddiweddaraf ar y Cyfrif Refeniw Tai, y Cynllun Cyfalaf Tai a'r Cynllun Cyfalaf (gan gynnwys yr elfen Cynllun Corfforaethol).

Ymatebodd aelodau'r Cabinet i nifer o gwestiynau a godwyd, gan ymhelaethu ar y rhesymeg y tu ôl i'r gorwariant yn y gwasanaethau Cwsmeriaid, Cyfathrebu a Marchnata a'r gwasanaethau Priffyrdd a'r Amgylchedd. O safbwynt cludiant i'r ysgol, roedd y mater o ran a fyddai'n well gosod y gyllideb o fewn Priffyrdd a'r Amgylchedd neu Addysg a Gwasanaethau Plant wedi ei drafod yn flaenorol er ei fod yn bwysau a gydnabuwyd a oedd angen mynd i'r afael ag o ble bynnag y byddai'n cael ei leoli.

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet yn nodi'r cyllidebau a bennwyd ar gyfer 2018/19 a'r cynnydd a wnaed yn erbyn y strategaeth gyllidol y cytunwyd arni.*

10 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y CABINET

Cyflwynwyd Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet i'w hystyried a nodwyd y byddai'r eitemau a ganlyn yn cael eu hychwanegu at y rhaglen waith ar gyfer mis Mawrth – Rhoi Model Darparu Amgen ar waith ar gyfer gwahanol weithgareddau / swyddogaethau cysylltiedig â hamdden (i gymeradwyo'r achos busnes).

PENDERFYNWYD *nodi Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Cabinet.*

11 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

PENDERFYNWYD *dan ddarpariaethau Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972, gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau canlynol ar y sail y byddai gwybodaeth eithriedig yn debygol o gael ei datgelu fel y'i diffinnir ym Mharagraffau 12, 14 a 15 Rhan 4 Atodlen 12A y Ddeddf.*

12 RHOI MODEL DARPARU AMGEN (MDA) AR WAITH AR GYFER GWAHANOL WEITHGAREDDAU / SWYDDOGAETHAU CYSYLLTIEDIG Â HAMDDEN

Cyflwynodd y Cynghorwyr Bobby Feeley a Julian Thompson-Hill adroddiad cyfrinachol ar y cyd yn ceisio cymeradwyaeth y Cabinet i'r Briff Prosiect Model Darparu Amgen, i'n galluogi i fwrw ymlaen â'r achos busnes llawn ar gyfer y prosiect.

Amlygwyd gwerth a phwysigrwydd darpariaeth gwasanaeth hamdden y Cyngor a bod buddsoddiad sylweddol wedi bod yn ei gyfleusterau. Eglurwyd y rhesymeg y tu ôl i'r prosiect er mwyn cynnal a, gobeithio, gwella'r ddarpariaeth honno o ystyried y cyfyngiadau ariannol sy'n wynebu'r awdurdod a'r arbedion sylweddol y gellid eu cynhyrchu gan ymagwedd o'r fath. Pwrpas y brîff prosiect oedd ystyried y cwmpas o safbwynt pa weithgareddau / swyddogaethau cysylltiedig â hamdden y dylid eu symud ymlaen i achosion busnes ar hyn o bryd, tra hefyd yn cydnabod y cyfleoedd posibl i ychwanegu swyddogaethau / gweithgareddau yn y dyfodol fel y bo'n briodol. Eglurwyd y rhesymeg y tu ôl i'r elfennau o'r ddarpariaeth a gynigiwyd eu cynnwys o fewn cwmpas y brîff prosiect er mwyn adlewyrchu'r busnes hamdden craidd a'r elfennau hynny a oedd yn cynnig eu hunain i ddull mwy masnachol.

Trafododd y Cabinet rinweddau'r brîff prosiect a chwmpas gweithgareddau yn ymwneud â hamdden i'w cynnwys fel rhan o'r cam nesaf. Holodd y Cynghorydd Huw Hilditch-Roberts a fyddai modd defnyddio matrics sgorio i asesu'r elfennau hynny i'w cynnwys i sicrhau rhesymeg glir y tu ôl i'r penderfyniad i gynnwys neu hepgor elfennau penodol ynghyd â chostau manwl. Rhoddwyd sicrwydd ynghylch lefel y manylion a fyddai'n cael eu cynnwys o fewn yr achos busnes. Canolbwyntiodd y drafodaeth bellach ar elfennau staffio ac adnoddau'r cynnig a rhoddwyd cadarnhad, er fod angen gwaith pellach o safbwynt datblygu'r costau gweithredol a fyddai'n cael eu cynnwys fel rhan o'r achos busnes, gellid cyflenwi arbedion ar unwaith o safbwynt rhyddhad ar drethi busnes ac esemptiadau TAW. O safbwynt yr effaith ar y Gymraeg, rhoddwyd sicrwydd y byddent yn ymdrin â'r mater fel rhan o unrhyw drefniadau llywodraethu yn y dyfodol a byddai ymlyniad at bolisi'r Cyngor yn cael ei gynnwys yn nhelerau ac amodau'r cwmni darparu amgen newydd. Rhoddwyd sicrwydd pellach hefyd o safbwynt sicrhau bod gwasanaethau hamdden yn parhau'n fforddiadwy i drigolion o ystyried y ffocws ar ddull mwy masnachol. O safbwynt yr amserlenni, y bwriad oedd cynnig gwybodaeth ar yr

achos busnes i Frîff y Cabinet ym mis Chwefror, wedi ei ddilyn gan Weithdy Aelodau ym mis Mawrth, rydym yn aros am benderfyniad ar yr achos busnes sy'n cael ei ystyried gan y Cabinet ar ôl y Gweithdy Aelodau gyda phenderfyniad terfynol yn cael ei wneud gan y Cyngor ym mis Ebrill.

PENDERFYNWYD *bod y Cabinet –*

(a) yn cymeradwyo'r Brîff Prosiect yn amgaeedig i'r adroddiad er mwyn gallu symud Achos Busnes llawn y Prosiect ymlaen, a

(b) yn cadarnhau ei fod wedi darllen, deall a chymryd yr Asesiad o'r Effaith ar Lesiant i ystyriaeth (Atodiad B o'r adroddiad) fel rhan o'i benderfyniad.

Daeth y cyfarfod i ben am 14.15 pm.